

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики
Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

РЕГУЛЯТИВНІ ПРОЄКТИ БІЗНЕС-ОТОЧЕННЯ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

05 Соціальні та поведінкові науки
051 «Економіка»
другий (магістерський)
Економіка бізнесу

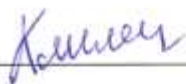
Статус дисципліни

вибіркова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробник:
к. е. н., доцент

Олена КЛІМЕНКО

Завідувач кафедри
Державного управління,
публічного адміністрування
Та економічної політики

Наталія ГАВКАЛОВА

Гарант програми

Тетяна ВЛАСЕНКО

Харків
2023

ВСТУП

Сучасні умови господарювання потребують глибокого розуміння та вміння аналізувати тенденції соціально-економічного розвитку, ґрунтовного осмислення трансформаційних перетворень, що можливо лише за умови пізнання фундаментальних основ функціонування і розвитку економіки на всіх рівнях – галузевому, регіональному, національному. Актуальність вивчення регулятивних проєктів бізнес-оточення в Україні спирається на необхідності остаточного формування та подальшого розвитку національної соціально-економічної моделі на всіх рівнях господарювання.

Навчальна дисципліна «Регулятивні проєкти бізнес-оточення» має важливе значення для майбутнього фахівця, оскільки дозволяє отримати надійний фундамент знань механізму функціонування економіки на всіх рівнях господарювання, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою; дістати вмінь та навичок з моделювання поведінки всіх суб'єктів ринкової економіки, апробованих економічною практикою; отримати певні компетентності для формування успішної бізнес-поведінки.

Мета навчальної дисципліни: формування системи знань теорії та практики ведення бізнесу в національній економіці з поглибленим підходом до розуміння впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на бізнес та усвідомлення ролі бізнесу в процесах економічного зростання та соціально-економічного розвитку держави.

Завданнями навчальної дисципліни є:

– засвоєння основ функціонування і розвитку економіки на всіх рівнях – галузевому, регіональному, національному;

– апробоване економічною практикою моделювання поведінки всіх суб'єктів ринкової економіки в сучасних умовах господарювання.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес регулювання бізнес-проєктів на всіх рівнях господарювання – галузевому, регіональному, національному в сучасних умовах для подальшого соціально-економічного розвитку держави.

Предметом навчальної дисципліни є сучасні концепції, методичні підходи щодо регулювання проєктів бізнес-оточення.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH7	ЗК2
PH8	СК1
PH11	СК3
	СК10

де,

РН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим компетентності управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економіка як фундамент для ведення бізнесу.

Тема 1. Економічна політика бізнесу на мікрорівні.

1.1. Сутність економічної політики бізнесу на мікрорівні. Структура економічної політики на мікрорівні. Економічні закони та їх дія в сучасній економіці. Мікроекономічний кругообіг.

1.2. Економічна альтернативність. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Альтернативний вибір, альтернативні витрати та альтернативна вартість.

Тема 2. Поведінкове моделювання ринкових структур.

2.1. Ринкові структури ведення бізнесу. Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Характерні риси та особливості існування ринку чистої монополії. Антимонопольна політика. Олігополістичний ринок, його особливості. Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика.

2.2. Стратегії ринкових структур. Формування ринкового попиту на продукцію фірми, яка діє в умовах досконалої конкуренції. Пропозиція монополіста і особливості її формування. Джерела монопольної влади. Обмеження монопольної влади. Цінові війни олігополії. Олігополія з погляду

теорії ігор. Ефективність монополістичної конкуренції. Надлишкові потужності.

Тема 3. Факторні та ресурсні обмеження бізнесу.

3.1. Оптимум товаровиробника. Ізокванта та ізокоста. Зона технологічного заміщення. Гранична норма технологічного заміщення. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску.

3.2. Ефект масштабу та його вплив на визначення оптимального розміру підприємства. Постійна, зростаюча та спадна віддача від масштабу. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 4. Трансформація виробничих факторів у продукт.

4.1. Оптимальне співвідношення ресурсів. Ринки ресурсів. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найманої праці. Диференціація ставок заробітної плати. Дискримінація на ринках робочої сили.

4.2. Інвестиційні можливості. Капітал як ресурс тривалого використання. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді. Міжчасове бюджетне обмеження, міжчасова рівновага. Підприємницькі здібності як фактор виробництва

Тема 5. Економічна політика держави

5.1. Система управління економікою. Держава в економічному кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Роль інформаційного середовища. Концепції державного регулювання. Сутність, цілі, важелі (інструментарій) та основні напрями регулювання економіки.

5.2. Монетарна та фіскальна політика держави. Грошово-кредитна система. Причини нестабільності грошової системи і умови забезпечення стабільності грошової одиниці. Податкова система. Мультиплікативний вплив на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах спаду та зростання виробництва.

Змістовий модуль 2. Роль бізнесу в економічній системі держави

Тема 6. Соціальне оточення бізнесу і демографічні бізнес-проблеми

6.1. Рівень та якість життя населення. Демографія населення та міграційних процеси. Система груп показників рівня життя населення та мінімальний набір соціальних індикаторів рекомендований Статистичною комісією ООН. Показники диференціації доходів домашніх господарств. Дослідження та вплив на економіку витрат домашніх господарств.

6.2. Розвиток соціальної сфери та житлово-комунальне забезпечення населення. Показники розвитку соціальної сфери, освіти й охорони здоров'я. Показники забезпеченості населення житлом і комунальними послугами. Стан здоров'я населення. Показники стану здоров'я населення: медико-демографічні, показники захворюваності, інвалідності, фізичного та психічного розвитку населення.

Тема 7. Екологічність бізнесу і світові бізнес-переваги.

7.1. Екологічна стабільність і концепція сталого розвитку. Екологізація економіки. Пріоритетні напрямки економічної політики с позиції концепції сталого розвитку. Екологічна стабільність. Поняття екологічної стійкості. Індекс екологічної стійкості.

7.2. Екологічна ціна економічних благ. Екологічна ціна виробництва і споживання продукту. Вплив життєвого циклу продукту на екологічну ціну. Практичне використання оцінки еколого-економічних збитків Міжнародні екологічні конфлікти. Забруднення повітря та водних ресурсів. Радіоактивне забруднення. Міжнародні програми щодо збереження природно-ресурсного потенціалу планети. Комплексні заходи щодо нейтралізації та усунення забруднень мирового значення.

Тема 8. Новітні технології та сфери бізнесу.

8.1. Конкурентні переваги інновацій. ІСО-проекти. Переробка відходів. Алготрейдинг. Гейміфікація в бізнесі. Pre-IPO/IPO. Розвиток онлайн-платорм. Інтернет-трейдинг. Інноваційні харчові технології.

8.2. Онлайн-сервіси страхування. Чат-боти, онлайн-програми для розрахунку страхових виплат. Алгоритми пошуку вигідних страхових пропозицій. Створення загальних фондів страхування.

Тема 9. Особливості ведення міжнародного бізнесу

9.1. Сутність світового господарства. Основні риси, структура та етапи становлення. Міжнародний розподіл праці. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу.

9.2. Світогосподарські зв'язки та їх форми. Міжнародні ринки. Міжнародна торгівля. Платіжний баланс. Валютний курс, його види. Міжнародна міграція робочої сили. Сутність і форми міжнародного руху капіталу. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Національна і міжнародна валютна система.

Тема 10. Бізнес-стратегії в глобалізаційних намірах держави.

10.1. Основні глобальні проблеми сучасності. Глобалізація економіки. Сутність глобальних проблем. Формування глобальної економічної системи.

10.2. Проблеми інтеграції України у світове господарство. Вплив глобальних проблем на економічний розвиток України.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Семінарське заняття	Мікроекономічний кругообіг та структура економічної політики на мікрорівні.
Тема 2. Семінарське заняття	Стратегії монополістичного ціноутворення.
Тема 3. Практичне завдання 1.	Моделювання стратегії вибору комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску продукції на мікро рівні
Тема 4. Практичне завдання 2.	Бізнес-обґрунтування інвестиційних рішень
Тема 5. Практичне завдання 3.	Моделювання стабілізаційних рішень бізнесу
Тема 6. Практичне завдання 4.	Моделювання мінімізації загроз демографічних проблем суспільства у бізнесі
Тема 7. Практичне завдання 5.	Екологічна ціна виробництва і споживання продукту.
Тема 8. Практичне завдання 6.	Гейміфікація в бізнесі. Pre-IPO/IPO. Розвиток онлайн-платорм.
Тема 9. Практичне завдання 7.	Моделювання втілення різних форм міжнародного руху капіталу
Тема 10. Практичне завдання 8.	Відпрацювання стратегічних каналів регулювання впливу на бізнес глобалізаційних процесів

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 - 10	Вивчення лекційного матеріалу та нормативної бази України
Тема 1 - 2	Підготовка до семінарських занять
Тема 3 - 10	Підготовка до практичних занять
Тема 3, 6, 8 - 9	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань
Тема 1 - 10	Підготовка до екзамену

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни доцільно використовувати: пояснювальне-ілюстративний метод; метод проблемного викладу; евристичний метод; дослідницький метод.

Для активізації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів застосовуються: проблемні лекції (т.8), диспут (т.1, 3-6, 10), бесіди (т. 2-4, 6-10), презентації (т.1-10), моделювання професійних ситуацій (т.6), кейс-стаді (т.4, 7-9), дебати (т. 2, 4, 5, 7, 8, 10).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: Індивідуальні навчально-дослідні завдання (20 балів), експрес-опитування (10 балів); письмова контрольна робота (10 балів), колоквіум (20 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів)

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність «Економіка»
Освітньо-професійна програма «Економіка бізнесу».
Семестр II
Навчальна дисципліна «Регулятивні проекти бізнес-оточення»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (тестове). (15 балів)

1	Що означає поняття «економічна альтернативність»? 1) Вибір між двома різними економічними ситуаціями. 2) Здатність досягти максимального економічного зиску. 3) Наявність різних можливостей витрат та ресурсів.
2	Які фактори слід враховувати при оцінці економічної альтернативності рішень? 1) Вартість та витрати. 2) Соціальні наслідки. 3) Екологічні аспекти. 4) Всі вищенаведені варіанти.
3	Як регулювання та політика впливають на економічну альтернативність? 1) Не впливають. 2) Впливають на ціни товарів. 3) Впливають на доступність ресурсів. d) Впливають на умови та обмеження в сфері економіки..
4	Які основні риси характеризують лідерів ринку? 1) Висока конкурентоспроможність. 2) Інноваційність та технологічна перевага. 3) Сильний бренд та відмінна репутація. 4) Всі вищенаведені варіанти
5	Які можливі заходи для запобігання або обмеження монополізації ринку? 1) Антимонопольне законодавство та регулювання. 2) Формування конкурентних ринків та посилення конкуренції. 3) Розбивання монополій на менші компанії. 4) Всі вищенаведені варіанти
6	Які можливі заходи для запобігання або обмеження монополізації ринку? 1) Антимонопольне законодавство та регулювання. 2) Формування конкурентних ринків та посилення конкуренції. 3) Розбивання монополій на менші компанії. 4) Всі вищенаведені варіанти.
7	Компанія «Серебро» є єдиним виробником та постачальником певного революційного продукту на ринку. Їх технології та інновації створюють неперевершену конкурентну перевагу, і ніхто з конкурентів не може повністю відтворити їхній продукт. Який тип монополії описує дану ситуацію? 1) Монополія. 2) Олігополія. 3) Монопсонія. 4) Інноваційна монополія
8	Що означає термін "блокчейн"? 1) Розподілені обчислення. 2) Технологія, що забезпечує безпеку та недоступність даних. 3) Розподілена база даних, яка фіксує транзакції у вигляді блоків
9	Що таке штучний інтелект (AI)? 1) Здатність комп'ютерних систем виконувати завдання, які вимагають інтелекту. 2) Використання роботів для автоматизації виробничих процесів. 3) Впровадження хмарних технологій для збереження даних
10	Які переваги має екологічно чистий бізнес? 1) Збільшення витрат та скорочення прибутку. 2) Зниження витрат на енергію та ресурси. 3) Збільшення негативного впливу на навколишнє середовище
11	Яка роль управління відходами у екологічно чистому

	бізнесі? 1) Відходи повинні збиратися та перероблятися відповідно до вимог законодавства. 2) Управління відходами не є важливим аспектом екологічно чистого бізнесу. 3) Відходи можна просто викидати у природне середовище
12	Що таке "культурний контекст" у міжнародному бізнесі? 1) Етнічний склад населення країни, з якою ведеться бізнес. 2) Різниця в культурних цінностях, нормах та звичаях між країнами . 3) Розміщення підприємств та офісів у різних культурних районах
13	Яка роль міжнародного права у міжнародному бізнесі? 1) Визначає правові норми та принципи, що регулюють міжнародні відносини. 2) Не має значення у контексті міжнародного бізнесу. 3) Забезпечує виконання домашніх законів у міжнародному бізнесі
14	Яке зниження народжуваності може викликати демографічну проблему? 1) Збільшення чисельності населення . 2) Збільшення залежності економічно активного населення від неактивного. 3) Зменшення розміру робочої сили та економічного потенціалу.
15	Що означає термін «екологічно чистий бізнес»? 1) Бізнес, що працює без використання комп'ютерної техніки. 2) Бізнес, який мінімізує негативний вплив на навколишнє середовище. 3) Бізнес, який спеціалізується на продажі екологічних товарів

Завдання 2 (діагностичне). (10 балів)

Однією з характеристик ринку є ступінь переважання великої фірми чи групи великих фірм на цьому ринку.

В таблиці наведено емпіричні дані щодо обсягу продажів (відсоток від загального галузевого обсягу) 4-х великих промислових фірм США.

Таблиця

Галузь	Кількість фірм	Обсяг продажу (%)
Лісопильна промисловість	4	17
Виробництво двигунів та кузовів автомашин	4	93
Випуск газет	8	31
Авіабудування	8	81

Проаналізувавши наведені емпіричні дані:

1) Надайте характеристику поняттю концентрації ринку та формулу визначення коефіцієнт концентрації. Чи можна визначити коефіцієнт концентрації ринку за наданими вихідними даними?

2) У чому бачите недоліки коефіцієнта концентрації? Які інструменти використовує бізнес для визначення долі ринку?

Відповідь ретельно обґрунтуйте.

Завдання 3 (діагностичне). (15 балів)

На будівництво готелю було витрачено 40 млн. грн. Для завершення будівництва потрібно вкласти ще 20 млн. грн. Прогнозуючи погіршення ситуації на ринку готельних послуг, економісти попереджають, що сучасна вартість усіх майбутніх доходів від експлуатації готелю становитиме 30 млн грн. Чи потрібно закінчувати будівництво? Відповідь супроводжуйте аналітичними підтвердженнями та розрахунками.

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики протокол № _____ від «___» _____ 20__ р.

Екзаменатор к.е.н., доц. Кліменко О. М.

Зав. кафедрою д.е.н., проф. Гавкалова Н. Л.

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (тестове). (15 балів)

За кожний правильний тест – 1 бал.

Завдання 2 (діагностичне). (10 балів)

1 – правильне представлення та використання методичного апарату (зокрема формул);

4 – вміння обґрунтувати вибраний метод;

4 – вміння втілення бізнес-інструментів за визначеною стратегією ;

1 – наявність висновку щодо проведеного аналізу.

Завдання 3 (діагностичне). (15 балів)

6 – вміння аргументувати відповідь з використанням послідовного аналізу наданої економічної ситуативної композиції;

6 – пояснення відповіді за допомогою графічного або алгебраїчного представлення наданої економічної ситуативної композиції;

2 – правильність побудови моделі бізнес-поведінки;

1 – логіку та ґрунтовність наведених висновків.

Рекомендована література

Основна

1. Політична економія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (3,09 МБ). -

Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. - 279 с. : іл. - Загол. з титул. екрану. -
Бібліогр.: с. 273-278. URI: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22562>

2. The Fundamentals of Economics [Electronic resource] : textbook for self-study / L. Ukrainka, M. Mashchenko, I. Lisna [et al.] ; under the edit. M. Mashchenko; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. - E-text data (910 КБ). - Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2021. - 163 p. : il. - The title screen. - Referenc.: p. 162-163. URI: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26379>

3. Теоретико-методологічні засади формування національної економічної системи в умовах інтеграції у світове господарство [Електронний ресурс] : монографія / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, М. А. Мащенко та ін. ; за заг. ред. канд. екон. наук, доцента М. С. Бріля. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 208 с. URI: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21023>

4. Xu, Chenggang. 2021. Demystifying China's Economic Miracle. Institute for New Economic Thinking, video resources. <https://www.ineteconomics.org/perspectives/videos/demystifying-chinas-economic-miracle>

Додаткова

5. Макро- та мікроекономіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / М. А. Мащенко, М. С. Бріль, О. М. Кліменко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доцента М. А. Мащенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 214 с. URI: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27811>

6. Tikkanen, Roosa, and Melinda K. Abrams. 2020. “U.S. Health Care from a Global Perspective, 2019: Higher Spending, Worse Outcomes?”. The Commonwealth Fund, Issue Brief, January 30, 2020. Trades Union Congress. 2020. “Amazon Warehouse Worker Takes Eight Weeks to Earn What Bezos Makes in a Second, Says TUC”. https://www.researchgate.net/publication/338954752_US_Health_Care_from_a_Global_Perspective_2019_Higher_Spending_Worse_Outcomes

Інформаційні ресурси

7. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система). Розміщено: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7740>

8. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

9. Міністерство доходів і зборів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://minrd.gov.ua/ru/>.

10. Міністерство фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

11. Національний банк України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua>

12. Статистика України : науковий журнал. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: www.ukrstat.gov.ua.